

Otázka: Jak postupovat za situace, kdy pracovníci finančního úřadu odmítají vyplatit kompenzační bonus, neformálně kontaktují podnikatele e-mailem či telefonicky a přemlouvají osoby ke zpětvzetí jejich žádostí o kompenzační bonus či zastavují řízení pro nedoložení stanovených listin.

K výše uvedenému dotazu je třeba předně uvést, že takový postup finančních úřadů je již aktivně řešen. Ze strany podnikatelských asociací (Hospodářská komora ČR, Komora daňových poradců ČR, Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR a Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR) bylo vydáno společné prohlášení, v němž byl výše uvedený postup finančních úřadů označen za nezákonný.

Odmítnutí vyplacení kompenzačního bonusu

V řízení u finančních úřadů ohledně výplaty kompenzačního bonusu platí princip samovyměření či tzv. autoaplikace. To znamená, že příslušné finanční úřady musejí bonus vyplatit bezodkladně po podání bezvadné žádosti a teprve poté mohou prověřovat hmotněprávní podmínky nároku, tedy zda daný podnikatel měl na bonus skutečně nárok. Postup finanční správy v podobě telefonických a e-mailových žádostí o doplnění podkladů k žádostem o kompenzační bonus s ohledem na tím vzniklé průtahy při výplatě bonusu tak není zcela v souladu se zákonem. Splnění podmínek pro vznik nároku na kompenzační bonus je nadto obsaženo v čestném prohlášení osvědčujícím splnění zákonem stanovených podmínek. Skutečností však zůstává, že pokud bude později ze strany finančního úřadu zjištěno, že nárok na výplatu kompenzačního bonusu nevznikl, je dotčený subjekt povinen vyplacenou částku vrátit včetně zákonných úroků.

Neformální kontakt (telefonicky, e-mailem)

Co se týče neformální komunikace s dotčenými subjekty, dle metodického pokynu Generálního finančního ředitelství ke správě kompenzačního bonusu je preferován pro rychlé a bezproblémové vyřízení žádosti o kompenzační bonus ve prospěch dotčených subjektů neformální kontakt. Takový kontakt je v mnoha situacích žádoucí, avšak nesmí být ze strany finančních úřadů zneužíván. Za žádných okolností by neměl být dotčený subjekt prostřednictvím této komunikace nucen ke zpětvzetí žádosti o kompenzační bonus. Pokud dotčený subjekt sám zjistí, že na kompenzační bonus nemá z nějakého důvodu nárok, měl by svoji žádost vzít zpět. K takovému kroku však nemůže být nucen či přemlouván pracovníky jednotlivých finančních úřadů. Co se týče odstranění vad podání dle § 74 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, dle metodického pokynu Generálního finančního ředitelství by i po neúspěšném odstranění vad prostřednictvím neformálního kontaktu měla být zaslána oficiální písemná výzva k odstranění těchto vad.

Zastavení řízení

Nemělo by docházet ani k zastavování řízení dle § 106 daňového řádu. Toto ustanovení zákona, které je často zmiňováno v jednotlivých rozhodnutích o zastavení řízení (poté, co dotčený subjekt údajně nesplnil podmínky tím, že podle posouzení finančního úřadu jeho činnost nebyla významně dotčena), se vztahuje pouze na specifické situace, kdy je žádost například nepřípustná či byla vzata zpět. Za nepřípustnou se přitom považuje žádost, u níž je již na první pohled zřejmé, že jí nelze vyhovět. To především znamená, že tato nepřípustnost musí být patrna již ze samotné žádosti, nikoliv teprve z výsledků dalšího dokazování či

zjišťování. Pro případné zastavení řízení je nadto zapotřebí nalézt prokazatelné a zjevné skutečnosti hovořící proti nároku, nikoliv pouze neschopnost žadatele nalézt příčinnou souvislost s krizovými opatřeními státu.

Závěr

Výše uvedený postup finančních úřadů je tedy často v rozporu se zákonnými ustanoveními a tyto skutečnosti je třeba včas vytknout. V takové situaci se doporučuje podat ve stanovené lhůtě odvolání či jiný příslušný opravný prostředek, kdy bude zpravidla věc dále řešit vyšší instance. Před zastavením řízení se samozřejmě dále doporučuje snažit se co nejvíce poskytovat finančním úřadům součinnost, trpělivě vysvětlovat nastalé skutečnosti a zdvořile komunikovat s pracovníky příslušných úřadů.